

האשה שלום פרק חמשה עשר יבמות ק"ו.

עין משפט
גד מצוה

בג א מ"י פ"ז מהלכות
נחלות ה"ל א ב סמג
ע"ש זו טו"ש"ע ח"מ סימן
רפ"ב סעיף ב':
בד ב מ"י ע"ש ופ"ז מהלכות
נחלות אשתו ה"ל
ט סמג ע"ש מה טו"ש"ע
א"ה"ע סימן ז' סעיף ז':
בה ג מ"י פ"ז מהלכות
נחלות ה"ל א ב סמג
ע"ש זו טו"ש"ע ח"מ סימן
רפ"ב סעיף ג' וטו"ש"ע
א"ה"ע סימן ז' סעיף ז':
בז ד מ"י פ"ז מהלכות
נחלות ה"ל א ב סמג
ע"ש מה טו"ש"ע א"ה"ע
סימן ק סעיף ז':
בז ה מ"י ע"ש טו"ש"ע
ע"ש סימן ז' סעיף ז':
בז ו מ"י פ"ז מהל'
גירושין הלכה טו
סמג ע"ש כ טו"ש"ע ע
סימן ז' סעיף ד':
בז ז טו"ש"ע ע"ש
ה"ה"ג"ה

תוספות ישנים

בת צעלה וזנו לי כתובה
אינה נאמנת. כלומר
דעשה אשתו וכן אומר
ר"י דהאשה שאמרה לבעלה
גרשמי דנאמנת גרשמי
ותן לי כתובה אינה נאמנת
ויר"ע לעיל (דף קפ"ו)
לקומה בהכי דפריך
ולתרימה כד המנוגה.
ומשמע (מהל' [ע"ש] דרכ
המנוגה מהי אף לישא.
ועכ"פ דף ק"ג:] לא
שמע קן [ע"ש] דקאבלה
לגירסא דדי נשא. וא"ת
אמאי לא קאמר מנו כן
דקאבלה לגירסא דהס
שהי האב ירש אמה וזנו
דכרין (דהיינו) דהס:
טעמיה מה שהיא ע"ת:
ההוא דר"ת כלומר לפי
פוסט שאתה נתן ל'
לעמיק ולהפסיד הוא
עומד ק"י ל"ה אס רבו
מפסיד לו פוסט הוא מחסית
ואס לא אינו מחסית: ב"י
מסקא אדעתא דמינה בעלה
וגפלה קמי אחיו [ע"ש] ויר"ל
דהס משא אפי' מסקא
אדעתא טפי אכל שנת
חמות לבלתה היא מחמת
דלא מסקא אדעתא כולי
האי וא"ת חמותה ונת
חמותה נמי סניא לה משום
דלבלה לגירסא לאחר
מיתה ויר"ל דחמות מיירי
שמת בעלה ובת חמותה [ע"ש]
דהשתא קאלתה לגירסא
דחס:

(א) ר"ל מה דלמר ע"ש דמאי
דמתי לה אירשא אחיא כד
המנוגה אלתא דדוקא אס
נשאת לא תאל וי"ע חסוק'
ד"ה אית ליה ודו"ק.
(ב) חסר באל ויר"ל וא"ת צברה
הבאה לאחר מבאן פשעי ליה
לקמן דלינה נאמנת ויר"ל
דהס דהוא צברה דגופה
מסקא אדעתא טפי אכל שנת
חמותה לבלתה הוא מחמת
ממון ולא מסקא וכו' וכ"ה
בב"ש.
(ג) נכלה דל"ל ובת חמותה
מיירי שמת אפי' דהשתא
קאלתה וכו'.

והזרו ב"ה להורות כב"ש. והא דאמר צפ' האשה שפלו (כתובות פ"א, טס) גזי ולימא אס אני יורש אשתו איני קובר ואי משום כתובה לא ניתנה כתובה לגבות מחיים ודמי מאן שמעת ליה דלית ליה מדרש כתובה בית שמאי' הא אית לכו שטר העומד לגבות כגזי דמי ומאי קושיא דלמא אפילו צ"ה יניחו דהודו לכו ויר"ל דצ"ה לא חזרו צהס מטעם מדרש כתובה אלא מטעם קל וחומר א"י התס דמריא בעלמא הוא דמוקי כצית שמאי ולמסקנא [ע"ש] דהדר אמי שפיר כצית הלל ויר"מ ללא דרשי צ"ה מדרש כתובה כל כך כמו צ"ש ולא יתכן דאי מסתבר לדורשו בכתובות כמו הכא אמאי לא דרשי ליה צ"ה ואי לא מסתבר מנא ליה דדרשי אפי' צ"ש: בית ה"ה צ"ה ומימה וכו' נחלקו צ"ה על הלל רבן שדורש מדרש כתובה צפ' המקבל (צ"מ קד.) דקאמר התס הלל היה דורש לשון הדיית אנשי אלכסנדריא היו מקדשים נשותיהם ובעצת כניסתן לחופה צלו אחרים ומוטפין אותן כו' ומלא כתוב צהן לכשתשאי לי מיהו לי לנאמתי ואומר ר"י דלא דמי דהתס ודאי הדבר ידוע ומוכח שהיו כותבין בעציל שמוטפין להן אצל הכא כשתשאי לאחר היינו על ידי עדות צדורה ולא ע"י דבר אחר וצ"ש סברי דמ"מ תנשא לאחר קרינא ציה' [ע"ש] חו"ץ מהמותר ב' ויבמותה. פי' שרצה לקלקלה לפי שיראה שימות בעלה או יצמה ויהיו נרות זו לזו ואפי' לשמואל דלמר לעיל בסוף האשה רבה (דף ק"ג.) דלינה כלשת א"י כשיצא היבם תהא מותרת לחזור מ"מ מתכוונת היא לציניא ועוד שמת יתכן לה בעלה ונשאת לאחר אז אסורה ליה ולזה ולא תפול עוד לפני בעלה לייסד וא"ת והלא כשמעידה על יצמה שמת שמת יצמנה בעלה ותהא צרמה לאלתר ויר"ל שאינה מושעת צדק כיון שידעת שבעלה חי ויחזור ולבסוף יקלקלה: ודאי תנן חו"ץ מו' נשים. אמתני פריך דלא קמני אלא חמשה: לאו

האשה שפלו (כתובות פ"א, טס) גזי ולימא אס אני יורש אשתו איני קובר ואי משום כתובה לא ניתנה כתובה לגבות מחיים ודמי מאן שמעת ליה דלית ליה מדרש כתובה בית שמאי' הא אית לכו שטר העומד לגבות כגזי דמי ומאי קושיא דלמא אפילו צ"ה יניחו דהודו לכו ויר"ל דצ"ה לא חזרו צהס מטעם מדרש כתובה אלא מטעם קל וחומר א"י התס דמריא בעלמא הוא דמוקי כצית שמאי ולמסקנא [ע"ש] דהדר אמי שפיר כצית הלל ויר"מ ללא דרשי צ"ה מדרש כתובה כל כך כמו צ"ש ולא יתכן דאי מסתבר לדורשו בכתובות כמו הכא אמאי לא דרשי ליה צ"ה ואי לא מסתבר מנא ליה דדרשי אפי' צ"ש: בית ה"ה צ"ה ומימה וכו' נחלקו צ"ה על הלל רבן שדורש מדרש כתובה צפ' המקבל (צ"מ קד.) דקאמר התס הלל היה דורש לשון הדיית אנשי אלכסנדריא היו מקדשים נשותיהם ובעצת כניסתן לחופה צלו אחרים ומוטפין אותן כו' ומלא כתוב צהן לכשתשאי לי מיהו לי לנאמתי ואומר ר"י דלא דמי דהתס ודאי הדבר ידוע ומוכח שהיו כותבין בעציל שמוטפין להן אצל הכא כשתשאי לאחר היינו על ידי עדות צדורה ולא ע"י דבר אחר וצ"ש סברי דמ"מ תנשא לאחר קרינא ציה' [ע"ש] חו"ץ מהמותר ב' ויבמותה. פי' שרצה לקלקלה לפי שיראה שימות בעלה או יצמה ויהיו נרות זו לזו ואפי' לשמואל דלמר לעיל בסוף האשה רבה (דף ק"ג.) דלינה כלשת א"י כשיצא היבם תהא מותרת לחזור מ"מ מתכוונת היא לציניא ועוד שמת יתכן לה בעלה ונשאת לאחר אז אסורה ליה ולזה ולא תפול עוד לפני בעלה לייסד וא"ת והלא כשמעידה על יצמה שמת שמת יצמנה בעלה ותהא צרמה לאלתר ויר"ל שאינה מושעת צדק כיון שידעת שבעלה חי ויחזור ולבסוף יקלקלה: ודאי תנן חו"ץ מו' נשים. אמתני פריך דלא קמני אלא חמשה: לאו

בת הבעל כלה הרי בכלל חמותה ור' יהודה בשלמא חמותה סניא לה לבלה דאמרה קאבלה לגירסני אלא כלה מאי טעמא סניא לחמותה בשלמא בת הבעל דסניא לאשת האב דאמרה קאבלה לגירסני דאם אלא אשת האב מאי טעמא סניא לבת הבעל אלא מאי מוסף תרתי אלא כלה מ"מ סניא לחמותה דמגלה לבנה כל דעבדה אשת אב נמי סניא לבת הבעל דמגלה לאביה כל דעבדה ורבנן כמיום הפנים לפנים כן לב האדם לאדם ורבי יהודה הריא בדברי תורה כתיב אמר רב אחא בר עויא בעי במערבא חמותה הבאה לאחר מוכן מהו מי מוסקה אדעתה דמית בעל ונפלה קמי יבם וסניא לה או לא ת"ש

הללו שאדם יורש צדק ורואה צדק פנים כפניו אס הוא שוקק וחסד הוא עוקם אס עוקמותו כן לב האדם לאדם האחר אס הוא אורח אס אס [ע"ש] וזו הוא שונא אס זה גם הוא שונאו הלכך לא צעי לאוספיניה דמטעמא קמנה שמעינן דלחן נאמנות דכיון דחמותה סניא לבלה משום דקאבלה לגירסנא כלה נמי סניא לחמותה דסניא לה וכיון דבת הבעל סניא לאשת אב אשת אב נמי סניא לה לדידה: צדכרי תורה כתיב. לפי פנים וצד שאתה נתן לתורה לכך עומד לך להעמיד גירסא אס יבעת צה תמלא אס לא יבעת לא תמלא [מגילה ו' ג]. ל"ה אס רבו מספיד לו פנים הוא מחסית ואס לאו אינו מחסית מרבו: חמותה הצאה לאחר מלאן מהו. אס יצמה היא ולא אס בעלה ושמא סופה להיות חמותה מי נאמנת לומר מת בעליך והתייבמי לבני או חלני והנשאי לאחר: מי מוסקה. הך אס יבם אדעתה דלמא מיית בעל ונפלה קמי יבם צרה וקאבלה לגירסנא ומתכוונת לקלקלה מעכשיו כדי שלא תתייבם עוד לבנה או לא. ואע"ג דלרה הצאה לאחר מיכן פשיט לן כדאמר צמתני' ויצמנה דהיינו משום לרות העתידות לצל התס הוא דלערא דגופה הוא ומסקא אדעתה טפי אכל שנת חמותה לבלה מחמת ממון הוא ולא מסקא אדעתה כולי האי או לא: אמרה

שאין האחין נכנסין לנחלה של בעלה על פיה. דרמנא אמר ע"פ שנים עדים (דברים יט) ולגזי נשואין לדה הוא דלוקלו רבנן משום עיגונא: כשתשאי לאחר. והרי נשאת: גמ' לנחלה. וזה נחלת אחיו כדאמר בפרק החולץ (לעל מ.) הכונס את יצמנה וזה נכנסי אחיו: ואן לא נדרוש מדרש תורה. בתמיה: אדעתא דכתובה אסאי. ובאפוקי ממונה סהדי צעינן: כל מיני דאינוס כו'. ועיקר אדעתא דנשואין אסאי ושרינן לה וכיון דשרינן לה שקלה נמי כתובה דמספר כתובה נלמוד: דלא ידעה צמאי משפטיא. וכיון דהוכירה נשואין גליא דעתא דלמשרייה אסאי והא דלמרה צרישא תנו לי כתובה שמת סצורה היא שזו האמתה: מתני' ויצמנה. אשת יצמה. ועומא דכולה מפני ששונאות אותה ומתכוונות לקלקלה. חמותה שונאתה שאומרת צלצה זו תחבל כל יגיעי ועמלי. וכן בת חמותה אומרת זו תירש כל עמל אבי ואמי ואני אדחה. ויצמנה יראה שמת סופה להיות צרמה. וצת צעלה זו צאה נכנסת אמי ואוכלת כל עמלה: מה צין גט נמיסה. דלמר צפ"צ דגיטין (דף ג.) אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להציא גטה דמדינתה היא ואע"ג דלעיינו סמכין דלריכות לומר צפני נכתב וצפני נחתם: שהקצב מוכיח. וסמכין עיקר אכתבה: גמ' צת חמיה. שאין צת חמותה מהו: לגירסנא. יגיע אמי שהציאה לאבי מצית אביה: והגא נמי. אע"ג דהיא לא אכלה לגירסנא דלמה שהרי אין בעלה של זו אחיה מן האס ובני אמה נטלין מנה שהציאה אמה דתנן (כתובות דף ק"ג.) צין דירכין די יהוין ליכי מינאי אינון ירתון כסף כמזמתיך יתר על חולקתון דעס אחרון אפ"ה הא קא אכלה לגירסנא דני נשאי וסניא לה: אשת אב הרי היא צלל צה הצעל כיון דזו אינה מעידה לזו מנימלא נפקא דלשת אב נמי אינה מעידה לצת בעלה הלכך אין זו מוספת אלא להוכיחו ור' יהודה. אמר לך ודאי הוכיחו דבשלמא חמותה סניא לבלה מפני שסופה לירשנה ואמרה קאבלה לגירסנא כו' הלכך איצטרין למימנינהו: אלא מאי מוסף כו'. כיון דלחן לה על מה לשנאות חמותה אמאי קא מוסף לה ר' יהודה לומר אינה נאמנת. ומשני טעמא דרבי יהודה כלה סניא לה לחמותה משום דמגלה לברה מיילי עלה: ורבנן כמיום הפנים לפנים. קרא כתיב כמיום הפנים לפנים כמיום

הגהות הב"ח
(א) גמ' או דלמא משום דלא ידעה: (ב) שם שנים היוין וכו' לגירסנא דני (ג) נשאי תלמי וצ"כ ס"א דאימא: (ד) רש"י ד"ה ורבנן וכו' גם הוא אהבו כ"ל ועיניה זה נמחק:

תוס' חר מקבאי ומנסבא. איבעיא להו בת חמיה נאמנת לומר הוין וכו' גירסנא דני (ג) נשאי תלמי וצ"כ ס"א דאימא: (ד) רש"י ד"ה ורבנן וכו' גם הוא אהבו כ"ל ועיניה זה נמחק:

מוסף רש"י
מה בין גט למיתה. דלמיתה לא מהימנין ואבגו מהימנין (גיטין כ"ב.) שהכתב מוכיח. ולאו עלה סמכין כל כך (לעיל ב"ה.)

(א) [כתובות ג"ג.] (ב) רש"י, גיטין כ"ב: (ג) לעיל כ"ה, (ד) ג"ל והא תניא עינין מוס' ד"ה והא, (ה) (ג"ל דמילא, (ו) מהכ"ש א"ה א"ה, דהתם, (ז) וי"ע ע"ש מוס' כתובות ג"ג. ד"ה שאין אמי וכו' ע"ע מוס' נדה ד': ד"ה מאי לאו,]

תורה אור השלם
1. ודיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו האות ולא יקחה שבו מישראל. דברים כ"ו
2. בפנים הפנים לפנים פן לב האדם לאדם: משלי כ"ו יט

הגהות הב"ח
(א) גמ' או דלמא משום דלא ידעה: (ב) שם שנים היוין וכו' לגירסנא דני (ג) נשאי תלמי וצ"כ ס"א דאימא: (ד) רש"י ד"ה ורבנן וכו' גם הוא אהבו כ"ל ועיניה זה נמחק:

תוס' חר מקבאי ומנסבא. איבעיא להו בת חמיה נאמנת לומר הוין וכו' גירסנא דני (ג) נשאי תלמי וצ"כ ס"א דאימא: (ד) רש"י ד"ה ורבנן וכו' גם הוא אהבו כ"ל ועיניה זה נמחק:

מוסף רש"י
מה בין גט למיתה. דלמיתה לא מהימנין ואבגו מהימנין (גיטין כ"ב.) שהכתב מוכיח. ולאו עלה סמכין כל כך (לעיל ב"ה.)